

31. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2024.

8. RAZRED ISTRAŽIVAČKI RAD RADNI MATERIJAL

Prilog 1.

Infekcija HIV-om koja neliječena dovodi do slabosti imuniteta i bolesti AIDS jedna je od bolesti koja se značajno proširila u svim dijelovima svijeta i njeno sprječavanje jedan je od javnozdravstvenih prioriteta.

U svijetu je, prema procjenama Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) i Zajedničkog programa Ujedinjenog naroda za AIDS (UNAIDS), krajem 2022. godine bilo 39 milijuna ljudi koji žive s HIV-om, od čega oko 2 milijuna u Europskoj regiji prema podjeli WHO-a. Najviše oboljelih je u regiji Istočne i Južne Afrike. Tijekom 2022. godine zabilježeno je 1,3 milijuna novih infekcija HIV-om i 630 000 smrti od AIDS-a. Prema podacima Europskog centra za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti (ECDC) u zemljama članicama Europske unije i Europske ekonomske zajednice (EU/EEA) u 2022. je zabilježeno 22 995 novih dijagnoza HIV infekcije, što čini stopu od 5,1 na 100 000 stanovnika.

Posljednjeg se desetljeća u svijetu bilježi kontinuirano smanjenje novooboljelih od infekcije HIV-om i umrlih od AIDS-a.

U cilju zaustavljanja širenja infekcije HIV-om, WHO i UNAIDS su izradili globalne zdravstvene strategije i postavili ciljeve za ubrzanje i poboljšanje prevencije i liječenja koji kao glavni cilj imaju okončanje epidemije HIV-a/AIDS-a do 2030. godine (Globalni ciljevi održivog razvoja UNAIDS-a, engl. Sustainable Development Goals). Globalni ciljevi 95 % – 95 % – 95 % pozivaju države da do 2025. godine postignu preduvjete za završetak epidemije, a što znači da 95 % zaraženih osoba treba saznati svoj HIV status, barem 95 % osoba s dijagnozom HIV infekcije treba započeti liječenje antiretrovirusnim lijekovima i 95 % liječenih treba imati nemjerljivu viremiju (količinu virusa u krvi).

Izvor: HZJZ, 2023.: Svjetski dan AIDS-a, <https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/svjetski-dan-aids-a-2023/> (10. 4. 2024.)

Prilog 2.

Zaraza HIV-om uglavnom se veže uz najsiriromašnije, a njih najvećim dijelom čine oni zaraženi u Africi. Može se misliti da je to zbog nedovoljno informacija, obrazovanja i savjetodavnih aktivnosti koje dolaze do siromašnijih slojeva stanovništva, ali zapravo se poruke koje dolaze do njih doimaju kao neostvarive s obzirom na uvjete u kojima žive.

Čak i ako stanovništvo slabije razvijenih država shvaća kako bi trebali promijeniti svoje ponašanje, rijetko je slučaj da imaju dovoljan poticaj ili resurse da to učine. Najsiriromašniji imaju najmanje mogućnosti boriti se sa zarazom HIV-om, odnosno AIDS-om.

Izvor: Mbirimtengerenji, N., 2007: Je li epidemija HIV/AIDS-a posljedica siromaštva u subsaharskoj Africi?, *Croatian Medical Journal* 68 (5) 605–617.

Prilog 3.

Tab. 1. Udio osoba zaraženih HIV-om u Srednjoj Africi 2019.

Država	Udio zaraženih HIV-om (%)
Čad	1,4
Ekvatorska Gvineja	7,8
Gabon	4,0
Kamerun	3,2
Demokratska Republika Kongo	0,7
Republika Kongo	2,7
Srednjoafrička Republika	3,4
Sveti Toma i Princ	0,1

Izvor: Our World in Data, 2023: *HIV/AIDS*, <https://ourworldindata.org/hiv-aids> (10. 4. 2024.)

Tab. 2. Udio osoba zaraženih HIV-om u Južnoj Africi 2019.

Država	Udio zaraženih HIV-om (%)
Angola	2,3
Bocvana	19,7
Esvatini	27,3
Lesoto	24,4
Madagaskar	0,3
Malavi	8,3
Mauricijus	0,4
Mozambik	13,4
Namibija	11,4
Republika Južna Afrika	19,8
Zambija	10,2
Zimbabve	11,8

Izvor: Our World in Data, 2023: *HIV/AIDS*, <https://ourworldindata.org/hiv-aids> (10. 4. 2024.)

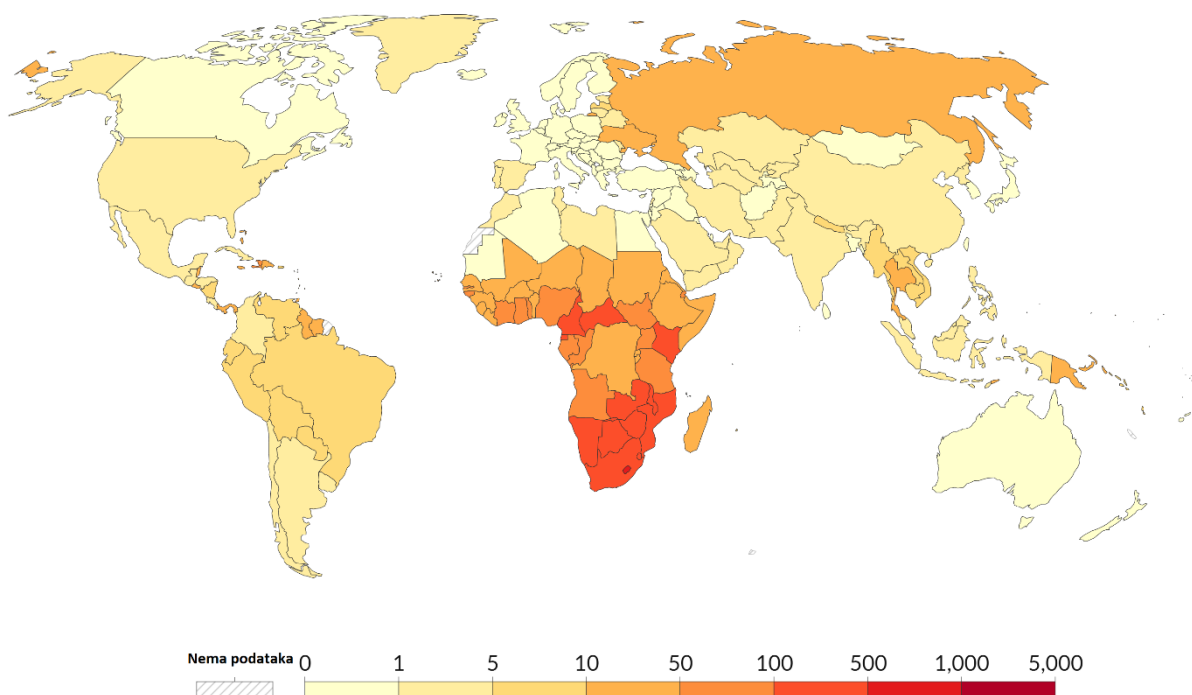
Prilog 4.

Tab. 3. Očekivano trajanje života u državama Srednje i Južne Afrike 2000. – 2019.

Država	Očekivano trajanje života (god.)			
	2000.	2010.	2015.	2019.
Angola	49,3	58,1	61,7	63,1
Bocvana	45,6	58,1	60,9	62,2
Čad	51,1	55,7	57,9	59,6
Ekvatorska Gvineja	54,3	59,7	61,1	62,2
Esvatini	47,0	47,4	54,0	57,7
Gabon	58,1	62,2	64,9	66,5
Kamerun	52,8	56,6	59,1	62,4
Demokratska Republika Kongo	52,4	57,5	60,4	62,4
Republika Kongo	52,1	61,0	63,1	64,7
Lesoto	47,8	47,4	47,7	50,7
Madagaskar	58,8	62,8	64,2	65,3
Malavi	44,7	56,8	63,0	65,6
Mauricijus	71,2	73,2	74,1	74,1
Mozambik	50,7	53,5	55,9	58,1
Namibija	53,3	60,9	62,9	64,6
Republika Južna Afrika	55,8	57,1	62,6	65,3
Srednjoafrička Republika	44,3	48,5	50,5	53,1
Sveti Toma i Princ	63,5	68,2	69,6	70,4
Zambija	44,5	56,7	60,5	62,5
Zimbabve	46,6	51,5	58,5	60,7

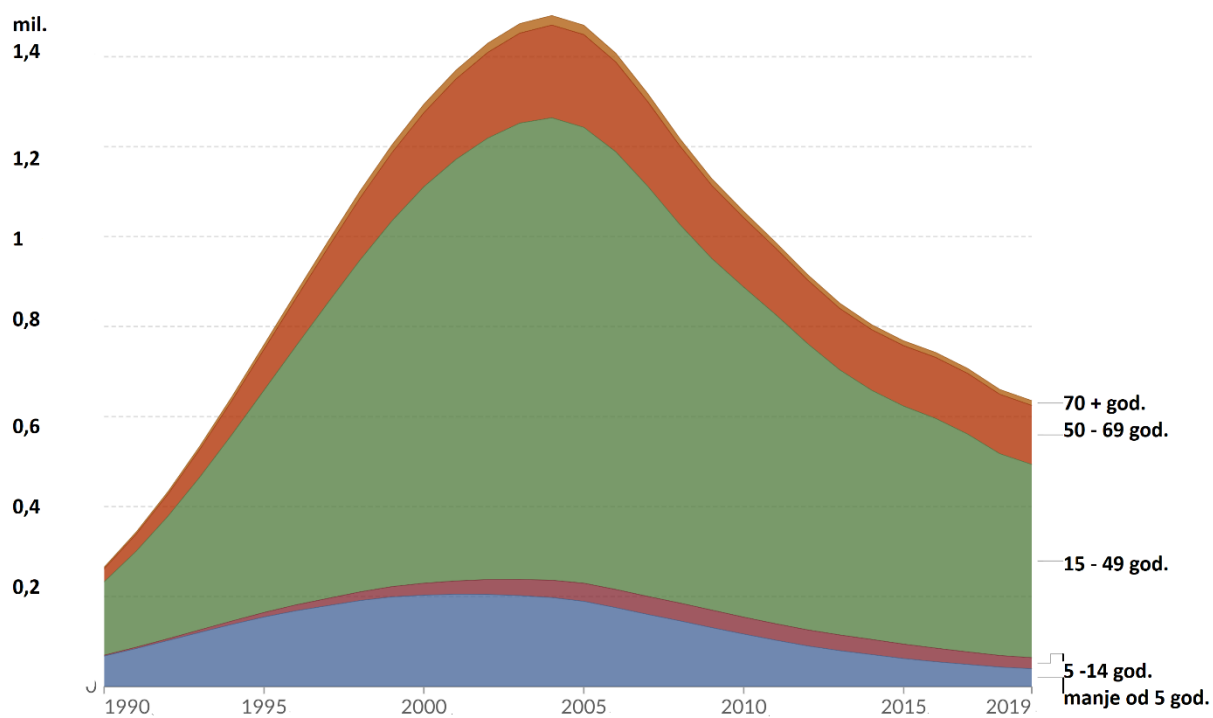
Izvor: The Global Health Observatory, WHO, 2020: *Life Expectancy*,
[https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/life-expectancy-at-birth-\(years\)](https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/life-expectancy-at-birth-(years)) (10. 4. 2024.)

Prilog 5.

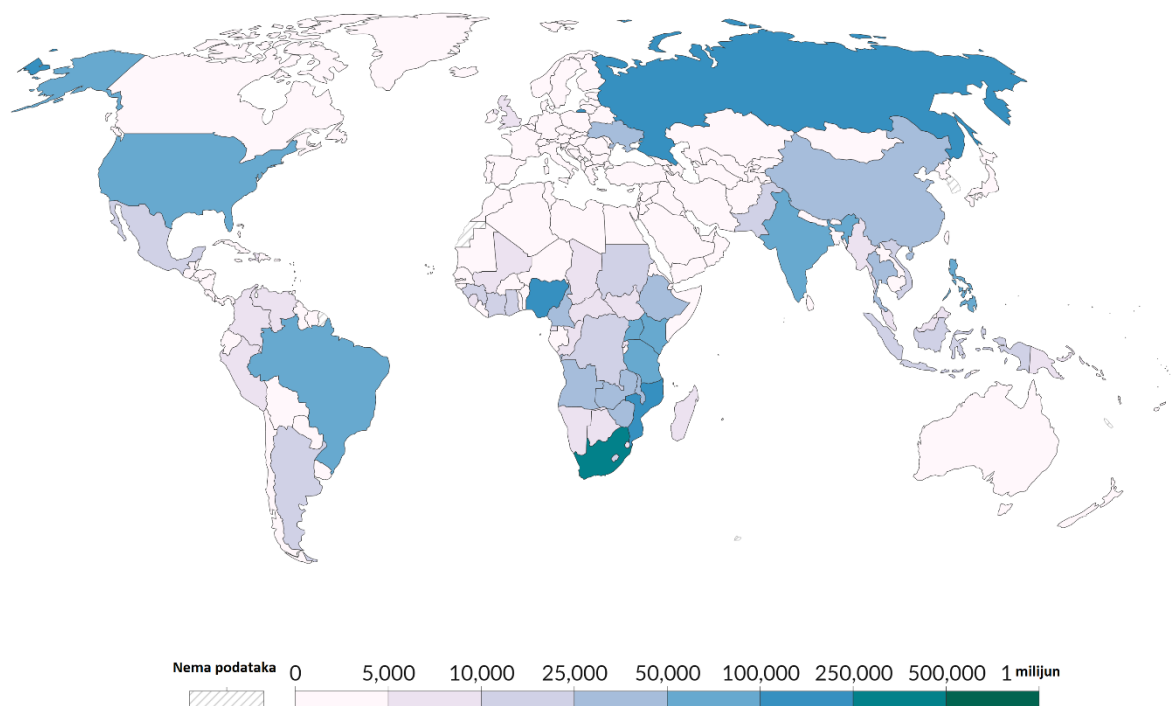
Sl. 1. Broj umrlih od HIV-a/AIDS-a na 100 000 ljudi u svijetu 2019.

Izvor: Our World in Data, 2023: *HIV/AIDS*, <https://ourworldindata.org/hiv-aids> (10. 4. 2024.)

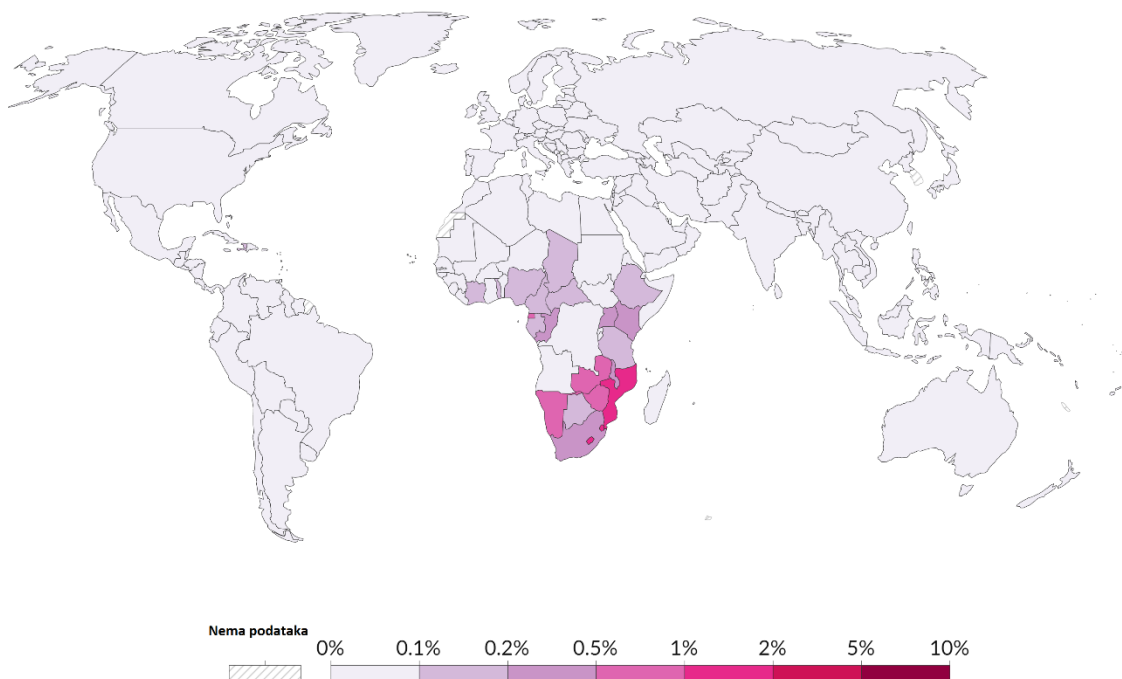
Sl. 2. Broj umrlih od HIV-a/AIDS-a u Africi prema dobi 1990. – 2019.

Izvor: Our World in Data, 2023: *HIV/AIDS*, <https://ourworldindata.org/hiv-aids> (10. 4. 2024.)

Sl. 3. Broj novih slučajeva zaraženih HIV-om u svijetu 2019.

Izvor: Our World in Data, 2023: *HIV/AIDS*, <https://ourworldindata.org/hiv-aids> (10. 4. 2024.)

Sl. 4. Udio djece mlađe od pet godina zaraženih HIV-om u svijetu 2019.

Izvor: Our World in Data, 2023: *HIV/AIDS*, <https://ourworldindata.org/hiv-aids> (10. 4. 2024.)

Prilog 6.

Primjeri pravilnoga citiranja literature i izvora

LITERATURA/IZVOR	REFERENCA U POPISU LITERATURE
knjiga	Attenborough, D., 2020: <i>Život na našem planetu</i> , Školska knjiga, Zagreb.
članak u časopisu	Lončar, J., 2019: Globalizacija i/ili održivi razvoj?, <i>Geografski horizont</i> 65 (2) 7–16.
članak na internetskoj stranici	Čagalj, M. S., 2021: Kartografsko prikazivanje migrantske krize u Hrvatskoj, https://geografija.hr/clanci/kartografsko-prikazivanje-migrantske-krize-u-hrvatskoj/ (1. 3. 2023.)
mrežna stranica	Hrvatsko geografsko društvo, 2022: <i>Noć geografije</i> , http://hagede.hr/2022/02/07/noc-geografije-1-travnja-2021/ (26. 3. 2022.)
publikacija na internetu	<i>Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje</i> . Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (26. 3. 2022.)